

Lykožrút lesklý (*Pityogenes chalcographus*)

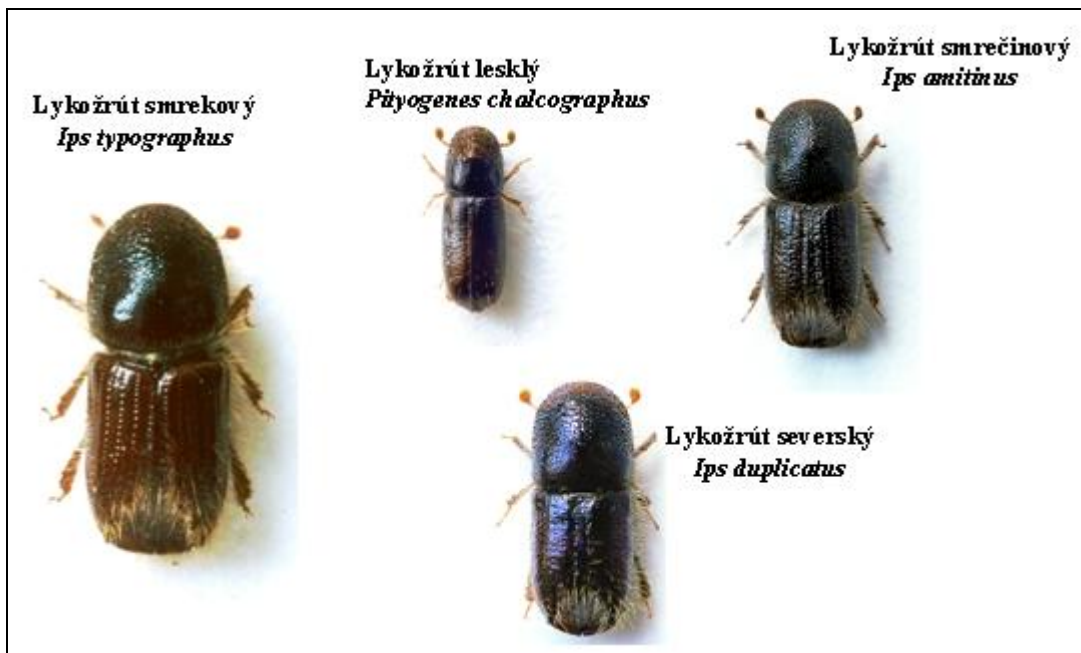
Lykožrút lesklý je významným škodlivým činiteľom v smrekových porastoch. Najčastejšie sa vyskytuje ako sekundárny škodca a ako sprievodný druh popri lykožrútovi smrekovom. Obsadzuje hlavne korunovú časť stromu a konáre. Môžeme ho však nájsť aj na kmeni. Škodí najmä v mladších porastoch kde sa môže stať aj primárnym škodcom. Jedná sa o fyziologického škodcu. Prednostne obsadzuje materiál čerstvo odumretý, pri premnožení napáda aj zdravé stromy.

Opis: Dospelý jedinec je valcovitý, 1,6 – 2,8 mm dlhý, hnedočierny, lesklý. Krovky sú ukončené tromi pármami zubov. Pri samčekom sú tieto zuby kužeľovité ostro zakončené a navzájom približne rovnako vzdialené. Samičky majú zuby na krovkách tvorené mozoľovitými hrbolčekmi.

Požer lykožrúta: Požerok je hviezdnicovitý. Skladá sa zo snubnej komôrky, ktorá je u smreku vyhľadaná v lyku, u borovice prechádza až do bele, ďalej z 3–6 (8) mierne zahnutých materských chodieb. Tie sú zvyčajne 2–6 cm dlhé a 1 mm široké. Larvové chodby sú dlhé 2–4 cm a sú veľmi husté.

Rozmnožovanie: V našich podmienkach má najčastejšie dve generácie do roka vo vyšších horských polohách len jednu. Rojenie prebieha podobne ako pri lykožrútovi smrekovom. Začína koncom apríla, začiatkom mája. Ako prvé nalietaťavajú na strom samčekom, následne vytvoria snubnú komôrku, kam pomocou feromónov prilákajú 3 – 6 (8) samičiek. Tie hľadajú zo snubnej komôrky hviezdnicovite usporiadané materské chodby, kde do bočných zárezov kladú vajíčka. Kladenie vajíčok trvá približne 7 dní a počas tohto obdobia sanička nakladie 10 – 26 vajíčok. Vajíčka sa liahnu postupne podľa toho ako boli kladené. Larvy hľadajú v lyku 4 – 6 týždňov v závislosti od teploty a následne sa kuklia. Koncom júna sa objavujú prvé chrobáky, ktoré po ukončení zrelostného žeru zakladajú novú generáciu.

Ochrana: Napadnutie mladého stromu lykožrútom lesklým môžeme rozpoznať podľa farebných zmien ihličia, na kmienku sú pozorovateľné drobné závrtové otvory s charakteristickým požerkom. Na starších stromoch sa napadnutie prejavuje farebnou zmenou až opadávaním ihličia v korune stromu. Závrtové otvory sú pozorovateľné až po zrúbaní stromu. Najúčinnjšou obranou je včasné spracovanie napadnutých stromov, alebo v prípade vetrovej kalamity jej spracovanie ešte pred rojením podkôrníkov. Často sa premnoží po korunových polomoch a na zbytkoch po ťažbe. Ako doplnok je možné použiť aj feromónové lapače postavené do bariér alebo lapačky. Pri kalamitných stavoch je možné využiť aj aplikáciu insekticídnych prípravkov.

Zdroj:

<http://lvu.nlcsk.org/lp/podkorniky.aspx>

<http://i.sme.sk/cdata/5/55/5598735/mutne1web.jpg>

<http://i.pbase.com/g301/12401/2/54563037.Pityogeneschalcographus.jpg>

<http://www.invasive.org/images/768x512/2103082.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f1/Pityogenes_chalcographus_Fraßbild_groß_mit_Ips_Typographus.JPG

<http://extras.springer.com/2004/978-1-4020-2240-1/pictures/Pityogenes%20chalcographus%20galleries.jpg>

http://www.lesprace.cz/los/2007/2007_lykozrout_leskly.pdf